

Prof. Jan Kielanowski

ZDJĘCIE Z ZASOBÓW IFZZ PAN

Wstęp

Seria monografii *Wybitni uczeni we wspomnieniach* od blisko dekady prezentuje sylwetki wybitnych naukowców, członków Polskiej Akademii Nauk. W serii zainicjowanej przez Wydział V Nauk Medycznych, wspomnieniem o sadowniku, prof. Szczepanie A. Pieniążku, zapoczątkowaliśmy opowieść o znakomitych postaciach, reprezentujących nauki biologiczne i rolnicze. Obecna, druga z kolei monografia Wydziału II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN, ma na celu przybliżyć sylwetkę prof. Jana Kielanowskiego, członka PAN, lwowiaka, wybitnego zootechnika, intelektualisty oraz działacza rodzącej się w latach 70. ubiegłego wieku opozycji demokratycznej. Książka powstała w 70. rocznicę utworzenia Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt PAN, którego Profesor był założycielem, organizatorem i długoletnim dyrektorem, a także od 1990 roku patronem.

Profesor Teresa Zaniewska, pasjonatka historii rodzin lwowskich, w swoim rozdziale opowiada o pierwszych dekadach spędzonych przez Jana Kielanowskiego w domu rodzinnym, o rodzinie, edukacji szkolnej i uniwersyteckiej oraz wpływie, jaki państwo Kielanowscy mieli na rozwój swoich dzieci: Józefy, Tadeusza, Leopolda i Jana. Opisuje czasy rozbudzania pasji badawczej w trudnych warunkach wojny i odbudowywania potencjału polskiej hodowli zwierząt gospodarskich po jej zakończeniu. Wspomina także o pasjach artystycznych Profesora. Kolejne rozdziały ilustrują najważniejsze osiągnięcia naukowe Profesora oraz szacunek, jakim był obdarzany w kraju i poza nim, szczególnie za badania w dziedzinie szacowania zapotrzebowania energetycznego zwierząt i wartościowania pasz,

niezwykle istotnej z punktu widzenia praktycznego żywienia zwierząt gospodarskich. Wystarczy nadmienić, że z jednej strony ogłoszone w 1965 roku „równanie Kielanowskiego” jest do teraz wykładane na kursach żywienia zwierząt w większości uczelni rolniczych na świecie, z drugiej zaś w Polsce lat 70. i 80. nazwisko to trafiło na indeksy z powodu zaangażowania Profesora w działalność opozycji demokratycznej. O tym mówią następne rozdziały pisane przez historyków oraz działaczy opozycji, którzy bezpośrednio współpracowali z Profesorem. Ze wspomnień tych, którzy znali osobiście Profesora, oraz z dokumentów z archiwów wyłania się postać patrioty, który żył i tworzył naukę w czasach monopolistycznej władzy, ale jej nie popierał, opowiadając się „za próbą realizowania praw obywatelskich i deklarowania demokratycznych wartości”. Książka, którą oddajemy w ręce Czytelnika, poza naszkicowaniem sylwetki prof. Jana Kielanowskiego może stać się ważnym dokumentem dekady, będącej okresem przełomu na drodze do przemian ustrojowych w 1989 roku.

Redaktorzy i autorzy rozdziałów dziękują wszystkim osobom zaangażowanym w proces wydawniczy. Szczególnie podziękowania składamy państwu Joannie Gaczyńskiej, Dorocie Chabierze, Izabeli Kwiatkowskiej i Dariuszowi Kwiatkowskiemu, pracownikom Kancelarii Polskiej Akademii Nauk, a także prof. Ewie Święch oraz paniom Ewie Sałek i Marii Jankowskiej z Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt im. Jana Kielanowskiego PAN za pomoc w wyszukiwaniu i opracowaniu materiałów do książki.

Romuald Zabielski
Andrzej Herman
Małgorzata Szumacher-Strabel

Profesor Jan Kielanowski był znany nie tylko jako wybitny naukowiec, lecz także jako pasjonat sztuki, a szczególnie muzyki poważnej i malarstwa. W wolnych chwilach sam oddawał się tworzeniu pejzaży i portretów, które odzwierciedlały jego wrażliwość na piękno natury. Jego obrazy przedstawiały spokojne krajobrazy Mazowsza i Podhala, malowane z dbałością o światło i kolor.

Malarstwo było najprawdopodobniej dla Profesora formą odpoczynku, a zarazem sposobem na wyrażenie siebie.

Profesor nie sygnował swoich prac, nie znamy ani daty powstania, ani ich tytułów. W tej książce publikujemy po raz pierwszy prace Profesora będące w posiadaniu instytutu w Jabłonie, część rozdziela kolejne rozdziały. W zbiorze brakuje prac malowanych w górach, plenerów i portretów dzieci w Witowie i okolic – te Profesor kolekcjonował w domu rodzinnym w Witowie albo rozdawał sąsiadom, rodzinie i odwiedzającym.